

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.160/2023/9. szám

A Debreceni Ítéltábla a Hantos Ügyvédi Iroda (cím ügyintéző: dr. Hantos Ádám ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. P. A. kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben sérelemdíj megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.205/2022/12. számú ítélete ellen a felperes 14. és az alperes 13. sorszámú fellebbezései folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes által a felperes részére fizetendő tőkeösszeget 1 000 000 (egymillió) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 527 239 (ötszázhuszonhétezer-kétszázharminckilenc) forint elsőfokú perköltséget. A felperes által az állam részére fizetendő feljegyzett kereseti illetéket 793 941 (hétszázkilencvenháromezer-kilencszáznegyvenegy) forintra felemeli. Megállapítja, hogy 59 759 (ötvenkilencezer-hétszázötvenkilenc) forint feljegyzett kereseti illetéket az állam visel.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 100 000 (egyszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 720 000 (hétszázhuszezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Megállapítja, hogy 80 000 (nyolcvanezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az 1970-ben született felperes bipoláris affektív zavarban szenved, amely a hangulatának szélsőséges változásaival jár. Emiatt 1995-től 2003-ig részben kórházi, részben

pedig ambuláns pszichiátriai kezelésben részesült, amelynek eredményeként az állapota kompenzálódott, ezért 2003-ban – orvosi javallatra – felhagyott a gyógyszerei szedésével. 2016 szeptemberéig tünetmentes volt, így teljes életet élt: a K... üzleti magazin értékesítési vezetője lett, megházasodott, majd a válása után élettársi kapcsolatot létesített, gyermeke született.

[2] 2016 szeptemberében azonban a betegsége kiújult, pszichotikus szintű mániás állapotba került, amelyet félelemmel és szorongással járó üldöztetési téveszmék idéztek elő. A megváltozott viselkedése félelemmel töltötte el a környezetét, ezért az élettársa 2016 októberének első napjaiban – a személyes ismerőse: K. I. rendőr alezredes tanácsára – feljelentést tett a felperessel szemben zaklatás miatt. Őt a testvére: V. M. 2016. október 6-án elvitte egy budapesti magánpszichiáterhez, aki gyógyszereket írt fel neki, de az azonnali pszichiátriai kezelését nem tartotta szükségesnek. A gyógyszereket a felperes testvére kiváltotta, azonban azokat a felperes nem vette be.

[3] Másnap: 2016. október 7-én a felperes személygépkocsival E.-ből E.-ra ment azért, hogy elhozza a tőle immáron különélő élettársa lakóhelyéről a szemüvegét. Eközben a szülei bejelentést tettek az alperesnél, amelyben a rendőrség segítségét kérték a felperes pszichiátriai kezelésre történő beszállításához arra hivatkozással, hogy a környezete fél tőle. Erre tekintettel 14 óra 38 perc körüli időben három szolgálati gépjárművel több járőr is E. felé indult, akiket K. I. rendőr alezredes tájékoztatott a felperes állapotáról, és arról, hogy akár kés is lehet nála. A járőrök az E., B. út és Ő. út kereszteződésénél vették észre a felperest, aki ekkor a gépkocsijával már E. irányába tartott. Bár megkülönböztető jelzést alkalmaztak, majd hangszórón is felszólították a felperest a megállásra, ő ennek nem tett eleget, hanem a rendőröknek kiintegtetve 96-111 km/h sebességre gyorsított fel, és a 24-es főúton E. irányába indult, miközben a járőrök üldözni kezdték őt. Ennek során többször szándékosan áttért a menetirány szerinti baloldalra és hirtelen le is fékezett, amellyel arra kényszerítette a mögötte haladó szolgálati gépkocsikat és a vele szemben haladó gépjárműveket, hogy a közlekedési baleset elkerülése érdekében fékezzenek le és térjenek ki előle. Nem sikerült megállítani őt az E. városjelző táblánál keresztbeálló szolgálati gépkocsival sem, amelyet a 100 km/h-val száguldó felperes úgy került ki, hogy a gépkocsi mellett álló rendőrnek – a saját testi épségét védve – el kellett lépnie az útjából. Ezután a felperes visszafordult E. irányába és 96-129 km/h sebességgel haladt tovább, figyelmen kívül hagyva az őt üldöző szolgálati gépjárművek fény és hangjelzéseit, valamint kitérésre és megállásra kényszerítve a vele szemben szabályosan közlekedő gépkocsikat.

[4] A felperest végül oly módon sikerült megállítani, hogy P. Á. civil ruhás címzetes rendőrzászlós a k.p-i hídnál keresztbe állíttatott egy épp arra közlekedő, utasokkal teli, menetrend szerinti autóbuszjáratot, majd a szolgálati löfegyveréből 9 db lövést adott le a torlasz felé 60 km/h sebességgel közeledő felperes gépkocsijának irányába. A felperes a lövések és a torlasz hatására lelassított, majd tett egy hirtelen ráíjesztéses balra kormányzó mozdulatot a rendőr irányába, és megkísérelte kikerül az autóbust, de belátta, hogy nem fér el, ezért megállt a busz hátulja előtt, és a gépkocsiját magára zárta. Amikor pedig a rendőrök felszólították őt a gépjármű elhagyására, ennek nem tett eleget, hanem a nyakához tartott egy kb. 10 cm pengehosszúságú horgászkeést. Erre tekintettel K. B. címzetes rendőrfőtörzsőrmester egy tonfával betörte a felperes személygépkocsijának a bal első ablakát és igyekezett benyúlni a gépjárműbe a központi zár feloldása érdekében. Mindezt a felperes oly módon akadályozta meg, hogy a késsel K. B. és P. Sz. rendőrök felé szúrt, akik hátraléptek, így nem sérültek meg. Emiatt P. Sz. gázspray-vel befűjt a gépkocsiba, amelynek hatására a

felperes kiejtette a kezéből a tört és az arcához kapott. Ezt kihasználva a járőrök benyúltak a gépkocsiba és kinyitották azt, majd a karjainál fogva kihúzták a felperest, és testi kényszerszerűen alkalmazva a földre vitték őt azért, hogy meg tudják bilincselni. A felperes azonban az ellenállással ekkor sem hagyott fel, kapálózott, rugdosott, guruló és kígyózó mozdulatokat végzett, ezért a megfékezéséhez és a megbilincseléséhez végül öt rendőr közreműködésére volt szükség, akik közül hárman a kezeit, ketten pedig a lábait bilincselték össze. A dulakodás olyan mértékű volt, hogy annak végére mind a felperes, mind pedig a bilincselést végző rendőrök a felperes gépkocsija mellől becsúsztak az útmenti, kb. 2 méter mély vízelvezető árokba.

[5] A mentők a megbilincselte, de továbbra is agresszív felperest az e.-i M. F. K.-ba szállították. Az intézkedés során az arca baloldalán, a járomhíd vetületében felületes hámsérüléseket, a bal halántékon felületes hámsérüléseket, a fejtetőn kifejezetten felületes, pár centiméteres hámhorzsolást, a bal szem kötőhártyája alatt kis bevérzést, mindkét csuklón hámsérüléseket, mindkét boka körül hámsérüléseket szenvedett, továbbá a jobb vállán hátsó ficam alakult ki, a jobb felkarcsont nagy kiemelkedése letört, a jobb kulcscsont alatti verőér és a névtelen verőér elszakadt, valamint megsérült a felső karideg fonata is. Az érsérülését megműtötték, amely szövődésmenyesen gyógyult, az idegsérülést pedig konzervatív terápiával, majd többszörös rekonstrukciós műtétrel kezelték. Ennek ellenére Duchenne-R típusú karidegfonat bénulás alakult ki a jobb karjában, amely miatt beszűkült a vállmozgása, valamint csökkent a csuklójának extensioja, a karjának izomereje és a jobb kéz ujjainak funkciója. Mindez mérsékelten, de korlátozza a felperest a mindennapi tevékenységeiben, így összességében 24%-os egészségkárosodást okoz neki.

[6] Az E.-i R.k. vezetője a 2016. október 12-én kelt összefoglaló jelentésében a felperes elfogása érdekében alkalmazott rendőri intézkedéseket jogszerűnek, szakszerűnek, arányosnak és szükségesnek találta, kivéve a figyelmeztető lövéseket, amelyek jogszerűtlenek, szakszerűtlenek és aránytalanok voltak, valamint az autóbusz keresztbeállításával felállított úttorlaszt, amely engedély nélküli volt, és veszélynek tette ki a buszon közlekedők testi épségét. Erre tekintettel P. Á. rendőr törzsszázlóssal szemben fegyelmi eljárást indított.

[7] Az Egri Törvényszék a 2018. december 13. napján kelt 11.B.12/2017/108. számú ítéletével bűnösnek mondta ki a felperest hivatalos személy elleni erőszak büntetében és közúti veszélyeztetés büntetében, ezért őt halmazati büntetésül egy év szabadságvesztésre és három év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte, azonban a szabadságvesztés végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette. A Debreceni Ítéltábla a 2019. június 3. napján kelt Bf.I.172/2019/10. számú jogerős ítéletével ezt az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a felperes szabadságvesztés büntetését hat hónapra, míg a végrehajtás próbaidőre történő felfüggesztését két évre enyhítette, és egy évre mérsékelte a közúti járművezetéstől eltiltását is. A határozat indokolása szerint a felperest a cselekmény időpontjában fennálló kóros elmeállapota, üldöztetési téveszmékkel, nyugtalansággal, félelemérzésekkel is kísért, szélsőségesen emelkedett hangulati zavara súlyos fokban korlátozta abban, hogy cselekménye következményeit felismerje, és abban is, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék.

[8] A felperes feljelentése folytán eljáró Sz.-i R. Ny. Ü. a 2020. május 22. napján kelt 6.Nyom.3./20... számú határozatával megszüntette az alperes állományába tartozó két rendőrszemély ellen hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetése, valamint maradandó

fogyatékossgot okozó súlyos testi sértés büntette miatt indított büntetőeljárást, mivel a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg bűncselekmények elkövetése. A határozat indokolása szerint nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy pontosan milyen testhelyzetben, melyik intézkedő rendőr, hol tartózkodott a bilincselés során, így azt sem sikerült tisztázni, hogy a gyanúsítottak és az intézkedésben résztvevő más rendőrök a bilincs sikeres felhelyezésének megakadályozása érdekében szüntelenül ellenálló, a nyugalmi helyzetből folyamatosan szabadulni akaró, erőteljes mozdulatokat végző felperes irányában milyen magatartást tanúsítottak. Erre tekintettel nem lehetett igazolni a gyanúsítottak sérülés okozására irányuló szándékát vagy gondatlanságát. A felperes panasza folytán eljáró K.-i Ny. F.ü. a 2020. szeptember 28. napján kelt NF.4../20../3. számú határozatával a bejelentett panaszt mint alaptalant elutasította. A határozat indokolásában egyetértett a nyomozást végző ügyészség megállapításaival, amelyeket azzal egészített ki, hogy a felperes mint sértett által csatolt magánszakvéleményeket nem lehetett szakvéleményként értékelni, mert a büntetőeljárás során a sértettnek nincs joga magánszakvéleményt benyújtani.

[9] A felperes a módosított keresetében 10 000 000 Ft sérelemdíj és járulékainak megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az alperes állományába tartozó rendőrök túlzott mértékű testi kényszert alkalmaztak vele szemben, amellyel megsértették a testi épséghez és az egészséghez fűződő személyiségi jogát, hiszen a jobb válla súlyos és maradandó sérüléseket szenvedett. Mindez korlátozza a végtagjának használatosságát, így negatív hatással bír a mindennapi életére, amely – az ezzel összefüggő lelki tünetekre is figyelemmel – indokoltá teszi az általa követelt sérelemdíj megfizetését.

[10] Az alperes ellenkérelme a módosított kereset elutasítására irányult. Nem vitatta, hogy a felperes sérülései a rendőri intézkedés során keletkeztek, előadta azonban, hogy az eljáró rendőrök szándékossága vagy gondatlansága nem igazolható, így – felróhatóság hiányában – a felperes nem követelhet tőle sérelemdíjat. Utalt arra is, hogy a felperes jelentős mértékben közrehatott a sérülésének bekövetkezésében.

[11] Az elsőfokú bíróság a fellebbezésekkel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5 000 000 Ft-ot, valamint ezen összeg után 2016. október 7. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Az ezt meghaladó keresetet elutasította, és a felperest 300 000 Ft feljegyzett kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

[12] A határozatának indokolása szerint az előzményi büntetőeljárások iratanyaga alapján nem képezte vita tárgyát, hogy a felperes jobb válla a keresettel érintett rendőri intézkedés során sérült meg, ez a sérülés pedig olyan maradványtünetekkel gyógyult, amelyek kihatnak a felperes mindennapi életére, hiszen korlátozzák őt a jobb karjának használatában. Ahogy azt a Sz.-i T.e. I.ü.-i O. I.-e (a továbbiakban: SZTE) által készített orvosszakértői vélemény megállapította: ezeket a sérüléseket a felperes önmagának nem okozhatta, amelyet az alperes sem tett vitássá. Az alperes azon érvelése ugyanakkor nem volt alapos, amely szerint nem igazolt, hogy a sérüléseket az intézkedő rendőrök okozták, ezt ugyanis az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, valamint rögzítette azt is, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:520. §-a alapján minden károkozás jogellenes, jogellenességet kizáró ok pedig nem áll fenn.

[13] Erre tekintettel a felperes alappal követelt sérelemdíjat, a követelés összecszerúságát azonban eltúlzottnak találta. Ennek oka, hogy noha a felperes pszichiátriai betegsége a perrel érintett intézkedés idején kiújult, a vétőképesége mégis fennállt, amelyet egyrészt a vele szemben indult büntetőeljárás során készült elmeorvos-szakértői vélemény, másrészt pedig az a tény igazolt, hogy a büntetőbírók büntethetőnek találták és el is ítélték őt. Ezért értékelni kellett a sérelemdíj összegének megállapítása során, hogy a felperes 10%-os mértékben közrehatott az őt ért sérelem bekövetkezésében. Az intézkedő rendőrök felróhatóságának mértéke ugyanakkor átlagos volt, mert rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 16. §-a, 17. §-a, 48. §-a, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (a továbbiakban: Rszsz.) 39. §-a és 41. §-a alapján jogszerűen és törvényesen bilincseltek meg a betegsége folytán jelentős ellenállást tanúsító felperest, azonban ennek során aránytalan sérelmet okoztak neki. Ez a sérülés – a felperes személyes nyilatkozata, a testvéreinek tanúvallomása és az SZTE szakvéleménye alapján – jelenleg is korlátozza őt a jobb karjának mindennapi használatában, amely az eset körülményeinek tükrében 5 000 000 Ft sérelemdíj megfizetését indokolja.

[14] Elutasította a felperes orvosszakértő és pszichiáter szakértő kirendelése iránt indítványait, mert a büntetőeljárások során beszerzett szakvélemények megnyugtató módon rendezték a felmerült szakkérdéseket, annak vizsgálata pedig nem pszichiáter szakértői kompetencia, hogy a rendőrök intézkedése szakszerű volt-e vagy nem. Bár az intézkedő rendőrök K. I. tájékoztatása alapján ismerték a felperes pszichés állapotát, olyan kötelezettségük nem volt, hogy a felperes elfogásához pszichiáter vagy pszichológus segítségét vegyék igénybe.

[15] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a felek a jogi képviselői munkadíjból álló elsőfokú perköltségüket maguk viselik. A felperest a pervesztességének megfelelő arányban kötelezte a feljegyzett kereseti illeték megfizetésére, megállapította ugyanakkor, hogy a fennmaradó feljegyzett kereseti illetéket az illetékmentes alperes helyett az állam viseli.

[16] A felperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy részben változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, és emelje fel az alperes által fizetendő sérelemdíj tőkeösszegét 10 000 000 Ft-ra. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 279. §-át és a Ptk. 2:52. §-át, mert a sérelemdíjat túlzottan alacsony összegben ítélte meg. Ennek oka az, hogy nem alkalmazhatott volna kármegosztást, hiszen sérelemdíj esetében ennek nincs helye. A felperes egyébként is vétőképtelen volt, így felróható módon nem hathatott közre az őt ért sérelem bekövetkezésében, a bizonyításra köteles alperes pedig nem igazolta a közrehatás tényét. Az a körülmény, hogy egyes orvosszakértők nem zárták ki a sértett közrehatásának lehetőségét, nem elegendő a bizonyítási kötelezettség teljesítéséhez. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt sem, hogy a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 36. számú állásfoglalása szerint a károkozótól nagyobb mértékben elvárható a károkozás elkerülése, mint a károsulttól. E körben kiemelt jelentősége van annak, hogy a rendőröknek nem kellett volna autós üldözéssel, buszos útzárral és 9 figyelmeztető lövéssel sokkos állapotba hozni az ismert pszichés beteg felperest, mint ahogy nem volt indokolt az sem, hogy jelentős rendőri túlerővel maradandó sérüléseket okozzanak neki. A generális prevenció mellett a sérülés maradandó jellege és hátrányos következményei is a megítélt sérelemdíj felemelését teszik szükségessé. Fenntartotta az elsőfokú eljárás során benyújtott korábbi beadványait és indítványait.

[17] Az alperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy részben változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, és teljes mértékben utasítsa el a keresetet. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem határozta meg, hogy a felperessel szemben alkalmazott testi kényszer melyik mozzanata volt jogsértő, hiszen mindezt az előzményi büntetőeljárás során eljáró Sz.-i R. Ny. Ü. sem tudta megállapítani. Csupán egyetlen tény bizonyos: az, hogy a felperes mindvégig aktív ellenállást tanúsított, kapálózott, rugdosott, örvongott, amelynek mértékét jól mutatja, hogy végül öt rendőr kellett a megbilincseléséhez, akik a felperessel együtt becsúsztak az útmenti árokba. Ennek tükrében önmagában a bekövetkezett sérülés súlyosságából nem következik az, hogy az intézkedő rendőrök szándékosan vagy gondatlanul alkalmaztak aránytalan mértékű testi kényszert a felperessel szemben, aki a megbilincselése után is agresszív maradt, ezért a bilincset az orvosi vizsgálata során sem lehetett levenni róla. Az orvosszakértői vélemények nem azt állapították meg, hogy a felperes nem okozhatta önmagának a sérüléseit, hanem azt, hogy azokat nem önmagában okozta, amely nem arra utal, hogy a sérüléseket a rendőrök okozták, hanem arra, hogy a felperes a bilincselés előtt és az után is képes lehetett olyan mozgásokra, amelyek erőteljesebb rendőri fellépést tettek szükségessé. Erre tekintettel a szakvélemények nem zárták ki a felperes részoki szerepét, amelyet azért nem tudtak egyetlen konkrét mozzanathoz kötni, mert az események pontos lefolyása nem volt feltárható. Ennek tükrében nem igazolható az intézkedő rendőrök felróhatósága, amely a Ptk. 6:519. §-a alapján elegendő az alperes mentesüléséhez. Az elsőfokú bíróság nem tért ki arra sem, hogy a felperes a perbeli eseményeket megelőzően visszautasította a gyógyszereket, így önhibájából került ilyen állapotba, amely a Ptk. 6:546. §-a alapján az ő terhére esik, ezért 10%-nál nagyobb közrehatás megállapítását indokolja. A 90%-os rendőri közrehatás eltúlzott, az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése alapján ugyanis a felperesnek engedelmeskednie kellett volna a rendőri intézkedésnek.

[18] A felek a fellebbezési ellenkérelmeikben az elsőfokú ítélet ellenfél által támadott rendelkezéseinek helybenhagyását kérték, azok helyes indokai és az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozataik alapján. A felperes utalt arra is, hogy nem alkalmas az érdemi elbírálásra az alperes fellebbezésének azon része, amelyben másodlagosan a megítélt sérelemdíj leszállítását kérte, mert nem jelölte meg, hogy milyen összegre.

[19] Az ítéltábla mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a felek fellebbezései alkalmasak-e az érdemi elbírálásra. Erre azért volt szükség, mert az alperes valóban előterjesztett egy olyan másodlagos fellebbezési kérelmet, amelyben a megítélt sérelemdíj leszállítását kérte, anélkül azonban, hogy megjelölte volna, hogy milyen összegre. Bár az így benyújtott másodlagos fellebbezési kérelem nem volt kellően határozott, ezért nem felelt meg a Pp. 371. §-a (1) bekezdése b) pontjának, ez a hiányosság nem akadályozta meg az alperes fellebbezésének érdemi elbírálását. Az elsődleges fellebbezési kérelme ugyanis a sérelemdíj megfizetése iránti kereset teljes elutasítására irányult, így kellően pontos volt, és – mint többen a kevesebb – magában foglalta a megítélt sérelemdíj leszállítására irányuló igényt is. Erre tekintettel a felperes alap nélkül kérte az alperes fellebbezésének visszautasítását.

[20] Ezzel szemben épp a felperes fellebbezésének volt olyan része, amelyet az ítéltábla nem vehetett figyelembe a másodfokú eljárás során. A felperes ugyanis a fellebbezésében visszautalt a korábbi beadványaiban foglalt érvelésére és indítványaira. Ahogy azonban azt a Kúria már többször is kifejtette: a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a fellebbezésben szövegesen körül kell írni azt az eljárási vagy anyagi

jogsabálysértést, amin a fellebbezés alapul, ez határozza meg ugyanis a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének terjedelmét (pl.: Kúria Pkf.II.24.839/2019/3. számú határozatának [7] pontja, Pf.VI.24.583/2022/2. számú határozatának [15] és [20] pontjai). Mindezt tehát egy korábbi beadványra történő visszautalással nem lehet teljesíteni (pl.: Kúria Pfv.IV.20.829/2022/6. számú határozatának [26] pontja), mert az parttalanná tenné fellebbezést, és megakadályozná azt, hogy a másodfokú bíróság minden kétséget kizáróan megállapíthassa a felülbírálati jogkörének határait (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.428/2022/8. számú határozatának [30] pontja). Erre tekintettel a felperes fellebbezésben hivatkozott korábbi beadványai, valamint az azokban foglalt érvelések és indítványok nem minősültek a fellebbezés részének.

[21] Az ítéltábla az így meghatározott tartalmú fellebbezések elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátait [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése], olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt [Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései]. Ezért kizárólag abban foglalt állást, hogy az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezése a felperes fellebbezésében írt okok miatt, az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó része pedig az alperes fellebbezésében írt okok miatt jogszabálysértő-e vagy nem. Ennek eredményeként a felperes fellebbezését alaptalannak, az alperes fellebbezését pedig nagyobbárszt alaposnak találta.

[22] Az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján, helyesen állapította meg, amelyet egyik fellebbező fél sem tett vitássá. Az így megállapított tényállásból levont jogi következtetésekkel azonban az ítéltábla csupán részben értett egyet.

[23] Annak eldöntése során, hogy az alperes polgári jogi értelemben felelősségre vonható-e a felperest ért sérülések miatt, nem lehetett kiindulni abból, hogy az intézkedő rendőrökkel szemben hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette, valamint maradandó fogyatékkosságot okozó súlyos testi sértés büntette miatt indított büntetőeljárást megszüntették. Míg ugyanis a büntetőeljárásban – az ártatlanság vélelme folytán – csak akkor lehet megállapítani a büntetőjogi felelősséget, ha egyéb feltételek mellett kifejezetten bizonyított az elkövetés szándékossága vagy gondatlansága is, addig a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése folytán megfelelően alkalmazandó Ptk. 6:519. §-a és 6:520. §-a alapján a sérelemdíjban történő marasztaláshoz elegendő, ha a sértett azt igazolja, hogy az alperes megsértette a személyiségi jogait, amely folytán sérelemdíjra okot adó immateriális sérelmek érték őt. E bizonyítási kötelezettségének teljesítése esetén a sértett további tények igazolására nem köteles. Azt ugyanis már nem neki, hanem az alperesnek kell bizonyítania, hogy a magatartása valamely jogellenességet kizáró ok folytán nem volt jogellenes, vagy nem volt felróható.

[24] Márpedig az alperes sem az elsőfokú eljárásban, sem pedig a fellebbezésében nem vitatta, hogy a felperes a per tárgyat képező vállsérülését a rendőri intézkedés, ezen belül is a bilincselés érdekében alkalmazott testi kényszer alkalmazása során szerezte, hiszen maga is úgy fogalmazott, hogy azt az intézkedő rendőrök és a felperes magatartásából összeálló „együttes cselekménysor idézte elő” (P.20.184/2021/6. számú beadvány 12. oldalának 2. bekezdése). Az tehát, hogy e sérülését a felperes a rendőrök magatartása nélkül: önmagában vagy önmagának nem okozhatta, valójában – a keresetlevélhez csatolt orvosszakértői véleményektől függetlenül – sohasem képezte vita tárgyát. Mindez elegendő volt a felperest

terhelő bizonyítási kötelezettség teljesítéséhez, hiszen kétséget kizáróan alátámasztotta, hogy az intézkedő rendőrök által alkalmazott testi kényszer és a felperes számára immateriális sérelmet okozó maradandó vállsérülés között okozati összefüggés áll fenn. Ezért a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése folytán megfelelően alkalmazandó Ptk. 6:520. §-ának d) pontja alapján az alperes kötelezettsége volt annak bizonyítása, hogy az intézkedő rendőrök immateriális sérelmet előidéző magatartása nem volt jogellenes, mert megfelelt az Rtv. 15-17. §-aiban foglalt jogszabályi követelményeknek, azaz szükséges és arányos mértékű maradt (Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog, HVG-Orac, Budapest 2015., 236. o.). A Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése folytán megfelelően alkalmazandó Ptk. 6:519. §-a alapján szintén az alperes kötelezettsége volt annak igazolása, hogy az intézkedő rendőrök immateriális sérelmet előidéző magatartása nem volt felróható, mert úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható [Ptk. 1:4. §-ának (1) bekezdése].

[25] E bizonyítási kötelezettségének azonban az alperes nem tudott eleget tenni, hiszen arra az álláspontra helyezkedett, hogy sem ebben a perben, sem pedig a korábbi büntetőeljárásban nem lehetett igazolni, hogy „(...) az adott helyzetben a rendőrök megszegték-e, illetve milyen mértékben és milyen cselekménnyel az elvárhatósági szabályt (...)” (P.20.184/2021/50. számú beadvány 3. oldalának 5. bekezdése). Erre tekintettel ebben a körben minden további bizonyítást szükségtelennek tartott, ennek tisztázására irányuló bizonyítási indítványokat tehát nem is terjesztett elő. Ezért a rendelkezésre álló adatokból kellett kiindulni, amelyek alapján sem ebben a perben, sem pedig az előzményi büntetőeljárásban nem lehetett rekonstruálni, hogy az intézkedő rendőrök pontosan milyen magatartást tanúsítottak a felperes megbilincselése érdekében alkalmazott testi kényszer során. Ennek következtében az alperes nem tudta kimenteni magát a felelősség alól annak bizonyításával, hogy az intézkedés szükséges és arányos mértékű volt, mint ahogy annak igazolásával sem, hogy a rendőrök úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Erre tekintettel az alperes sérelemdíj fizetési kötelezettségének jogalapja a Ptk. 2:52. §-ának (1) és (2) bekezdései, valamint a Ptk. 6:519. §-a alapján fennáll.

[26] Egyetértett ugyanakkor az ítéltábla az alperes azon érvelésével, hogy az elsőfokú bíróság túlzott mértékű sérelemdíj megfizetésére kötelezte őt, amely azt is jelenti, hogy alaptalannak találta a felperes sérelemdíj felemelése iránt előterjesztett fellebbezését. Ennek egyrészt az az oka, hogy a felperes – az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben – nem 10%-os, hanem 50%-os mértékben hatott közre az őt ért sérülések bekövetkezésében, másrészt pedig a megítélt sérelemdíj nem igazodott a hasonló ügyekben követett bírói gyakorlathoz, valamint a jogsértés bekövetkezésekor uralkodó ár- és értékviszonyokhoz.

[27] Ami a felperes közrehatását illeti: a Kúria már többször kifejtette azt, hogy noha a sértett közrehatása sérelemdíj alkalmazása esetén nem ad alapot a kármegosztásra, ezt a tényt a sérelemdíj összegszerűségének meghatározásakor igenis értékelni kell (pl.: Kúria Pfv.VIII.20.128/2019/6. számú ítéletének [52] pontja). Ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor a sérelemdíj mértékének megállapítása során érdemben vizsgálta, hogy a felperes közrehatott-e az őt ért sérülések bekövetkezésében és mértékében. Ennek bizonyítása az alperes kötelezettsége volt, amelynek az alábbiak szerint eleget is tett.

[28] Bár a sértett közrehatásának ténye nem kizárólagosan orvosi szakkérdés volt, a felperest ért vállsérülés lehetséges bekövetkezésének módjait bemutató orvosszakértői vélemények ebben a körben fontos bizonyítéknak minősültek. Ezek vizsgálata során abból

kellett kiindulni, hogy a felperes a keresetlevélhez csatolt orvosszakértői véleményeket a Pp. 306. §-ának (1) bekezdése alapján más eljárásban kirendelt szakértők szakvéleményeként kérte értékelni. Ilyen bizonyítéknak azonban – értelemszerűen – csak olyan szakértői véleményeket lehetett minősíteni, amelyeket más eljárásban is szakvéleményként vettek figyelembe. Ennek a feltételnek pedig nem feleltek meg a Sz.-i R. Ny. Ü. eljárása során a felperes mint sértett felkérésére készített „magánszakértői vélemények”, hiszen ahogy azt a K.-i Ny. F.ü. az NF.442/2019/3. számú határozata 5. oldalának 4-5. bekezdéseiben kifejtette: a sértett nem volt jogosult „magánszakértői véleményt” benyújtani, ezért a nyomozóhatóságok az általa készített „magánszakértői véleményeket” nem szakvéleményként, hanem csupán okirati bizonyítékként értékelték. Erre tekintettel a polgári perben eljáró bíróságok sem tekinthették dr. Sz. I. és dr. V. T. keresetlevélhez csatolt „magánszakértői véleményeit” más eljárásban kirendelt szakértők által készített szakvéleménynek. A büntetőeljáráshoz hasonlóan jelen perben is aggályosnak minősült továbbá dr. B. I. orvosszakértői véleménye, amely egyrészt orvosi kompetencián kívüli kérdésekben, így a rendőri intézkedés szabályszerűségét illetően is állást foglalt, másrészt pedig olyan tényeket – a felperes nyakára történt rálépést – is bizonyítottnak tekintett, amiket semmi sem igazolt [Pp. 316. §-a (1) bekezdésének c) és d) pontjai]. Ezért az ítéltábla csupán a fennmaradó három orvosszakértői véleményt: dr. T. A., a S. O.t.-i E. (a továbbiakban: SOTE) és az SZTE szakvéleményeit értékelhette bizonyítékként, amelyek lényegében egyező következtetésre jutottak, hiszen megállapították, hogy a megbilincselés során alkalmazott testi kényszernek erőteljesen ellenálló felperes maga is közrehatott az őt ért sérülés bekövetkezésében.

[29] Az, hogy ez a lehetőségként megfogalmazott közrehatás ténylegesen meg is valósult, a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján nem volt kétséges. E körben abból kellett kiindulni, hogy az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése alapján az lett volna elvárható a felperestől, hogy alávesse magát a rendőri intézkedésnek, és engedelmeskedjen a rendőri utasításoknak. E kötelezettségének azonban nem tett eleget, hanem épp ellenkezőleg: a vele szemben meghozott jogerős büntetőbíróági ítéletekben részletezett módon, a rendőrök és más közlekedők életét és testi épségét közvetlen veszélynek kitéve igyekezett kivonni magát a rendőri intézkedés alól. Őt csupán – részben szabálytalanul alkalmazott – szélsőséges eszközökkel: figyelmeztető lövésekkel és egy úttorlaszként keresztbeállított menetrendszerinti autóbuszjáráttal sikerült feltartóztatni. Az intézkedéssel szembeni heves ellenállása azonban ezután sem szűnt meg, hiszen a jogerős büntetőbíróági ítéletek tanúsága szerint magára zárta az autóját, kést fogott a saját torkához, majd a gépjármű ablakát betörő rendőrök felé szúrt, akik csak jogszerűen alkalmazott gázspray segítségével tudták őt kiemelni a kocsiból. Mivel az ellenszegülése ezt követően is folytatódott, a rendőrök a megbilincselése érdekében jogszerűen használtak ellene testi kényszerszert, amely vitán felül állt, hiszen a rendőri intézkedést erőteljes rugdosással, kapálózással, kígyózó és guruló mozdulatokkal igyekezett megghiúsítani. Mindezt nemcsak az intézkedő rendőrök Sz.-i R. Ny. Ü. előtt tett egyező tanúvallomása, hanem az a tény is igazolta, hogy a testi kényszer alkalmazása során kialakult heves dulakodásban a felperes és a rendőrök is belecsúsztak az útmenti vízelvezető árokba, ahol végül őt rendőr kellett a bilincselés befejezéséhez. Ezzel az örjöngéssel pedig a felperes nemcsak a rendőrök testi épségét veszélyeztette, hanem a sajátját is, hiszen a heves dulakodás közben végzett erőteljes és hirtelen mozdulatok nyilvánvalóan fokozottabb fellépést indokoltak a rendőrök részéről, és növelték annak esélyét, hogy a felperes megsérül.

[30] Ez a magatartás azonban csak akkor minősülhetett sérelemdíjat csökkentő sértetti közrehatásnak, ha a felperes a sérülés bekövetkezésekor vétőképes volt. A Ptk. 2:52.

§-ának (2) bekezdése folytán megfelelően alkalmazandó Ptk. 6:544. §-ának (1) bekezdése értelmében ugyanis a vétőképtelen sértett közrehatása – felróhatóság hiányában – nem ad okot a sérelemdíj csökkentésére (Fuglinszy 470. o.). E jogszabályi rendelkezés szerint az minősül vétőképtelennek, akinek belátási képessége oly mértékben korlátozott, hogy a károkozással kapcsolatos magatartása következményeit nem képes felmérni. Ahogy arra a Kúria a Pfv.IV.21.496/2016/7. számú határozatában rámutatott: a vétőképesség annak vizsgálatát igényli, hogy a károkozó a károkozás időpontjában fel tudta-e mérni a konkrét károkozó magatartásának várható következményeit, amely nemcsak orvosi szakkérdés, hanem megköveteli az eset összes körülményének gondos bírói mérlegelését.

[31] Jelen esetben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes a sérülésének bekövetkezésekor vétőképes volt. Mindezt egyrészt a vele szemben indult büntetőeljárás során készült igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény igazolta, amely kimondta, hogy a kiújuló pszichés megbetegedése nem zárta ki, hanem csupán korlátozta őt abban, hogy felismerje a tetteinek következményeit, és ennek megfelelően cselekedjék. Másrészt pedig – ahogy azt az elsőfokú bíróság a jogerős büntetőbírósági ítéletekben foglalt tényállás alapján megállapította – a felperes a saját testi épségére mindvégig vigyázott, hiszen a szemben haladó gépjárművekkel való ütközést fékezéssel és a saját sávjába való visszahúzóddással mindig elkerülte (elsőfokú ítélet [32] pontja), továbbá helyesen mérte fel, hogy a keresztbeálló autóbusz mellett nem fog elférni, ezért az összeütközés helyett a gépkocsijával lelassított és megállt (elsőfokú ítélet [40] pontja). Ezekben a helyzetekben tehát a kiújuló pszichés megbetegedése ellenére is képes volt annak felismerésére, hogy a tetteinek következtében megsérülhet, és képes volt arra is, hogy a saját testi épségének védelmében megfelelően cselekedjen. Mindez egyértelmű jele annak, hogy a perrel érintett események során a felperes a saját testi épségének védelmét illetően kellő belátási képességgel rendelkezett, amelyet nem cáfolt az a tény, hogy a gépkocsija ablakának betörése előtt kést szegezett a saját torkának, valós önkárosítási szándéka ugyanis ekkor sem volt, hiszen az ablak betörése után nem saját maga, hanem az intézkedő rendőrök ellen fordította a fegyverét. Mindez azt jelenti, hogy a felperestől a kiújuló pszichés megbetegedése ellenére is elvárható lett volna az, hogy a saját testi épségének védelme érdekében a gépkocsiból való kiemelése után is megfelelően cselekedjék, azaz az ellene alkalmazott testi kényszerrel szemben ne fejtsen ki erőteljes ellenállást, ne kezdjen heves dulakodásba, így ne fokozza a sérülése bekövetkezésének esélyét. Erre tekintettel a felperes ebben a tekintetben vétőképességgel rendelkezett, a megbilincselése érdekében kifejtett testi kényszerrel szembeni erőteljes ellenállása tehát felróható sértetti közrehatásnak minősült.

[32] Annak, hogy a felperest – az elsőfokú eljárás során és a fellebbezésben is kifejtett alperesi érveléssel egyezően – terheli-e a Ptk. 6:546. §-ában írt önhiba, csak akkor lett volna jelentősége, ha az ítélőtábla arra a következtetésre jutott volna, hogy a felperes vétőképtelen állapotban volt. Ebben az esetben viszont valóban értékelni kellett volna azt a nem vitás tény, hogy a felperes a perrel érintett eseményeket megelőző napon egy magánpszichiáternél járt, aki gyógyszereket írt fel a kiújult pszichés megbetegedésére. Ez az orvos ekkor még nem tartotta szükségesnek a felperes – önkéntes vagy kényszerrel történő – kórházi ellátását, amelyből az következik, hogy úgy találta: a felperes a betegsége ellenére is képes arra, hogy a felírt gyógyszereit önként váltsa ki és vegye be. Ez annak tükrében is elvárható lett volna tőle, hogy korábban is ebben a megbetegedésben szenvedett, így tisztában kellett lennie annak tüneteivel és azzal, hogy milyen következménye van annak, ha a gyógyszereit nem szedi be. Ennek ellenére a felperes a testvére által kiváltott gyógyszereket nem vette be, ezért – önhibája folytán – akkor is meg kellett volna állapítani a felróható

közrehatását az őt ért sérülés bekövetkezésében, ha a perrel érintett események során vétőképtelen állapotban lett volna.

[33] Az ítéltábla a felperes közrehatásának mértékét 50%-ban határozta meg, amelynek során figyelemmel volt arra, hogy az elsőfokú ítélet szerint a felperes nem a megbilincselése után, hanem annak során sérült meg, mindezt pedig egyik fél sem tette vitássá. Ennek azért volt jelentősége, mert a bilincselést követően a felperes már nyilvánvalóan nem tudott olyan erőteljes ellenállást kifejteni a rendőri intézkedéssel szemben, mint azt megelőzően, így ha a sérülése ekkor következett volna be, a közrehatása nem lett volna jelentős. Mivel azonban az elsőfokú ítélet nem vitatott megállapítása szerint a felperes a megbilincselése során sérült meg, a közrehatásának mértékét arra figyelemmel kellett meghatározni, hogy ekkor még erőteljesen ellenállt a rendőri intézkedésnek, ezt pedig még annak tükrében is 50%-os közrehatásként kellett értékelni, hogy a felperes belátási képessége a kiújult pszichés megbetegedése folytán a saját testi épségének védelmét meghaladó körben korlátozott volt.

[34] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján a felperest megillető sérelemdíj meghatározása során a sértetti közrehatás mellett az eset egyéb körülményeit is értékelni kellett. E körben helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az intézkedő rendőrök jogsértő magatartásának felróhatósága nem volt kiemelkedő mértékű. A felperes maga fogalmazott ugyanis úgy, hogy a rendőrök részéről „a szándékosságot nem is vélelmezzük, álláspontunk szerint gondatlanság miatt keletkezett a kár” (P.20.184/2021/9. számú beadvány 2. oldalának utolsó előtti bekezdése), amely azt jelenti, hogy a rendőrök a felperes szerint sem akartak sérülést okozni neki. Noha valóban elvárható lett volna tőlük, hogy a felperes ellenállásának megtöréséhez szükséges testi kényszert úgy alkalmazzák, hogy közben a felperes ne szenvedjen súlyos és maradandó vállsérülést, nem eredményez kiemelkedő mértékű felróhatóságot az, hogy az erőteljes ellenállás miatt kialakult heves dulakodás közben – sérülés okozására irányuló szándék nélkül – aránytalan erővel léptek fel a felperessel szemben.

[35] A testi épségben okozott maradandó sérülés folytán ugyanakkor a jogsértés súlya jelentős volt, csakúgy, mint annak a sértettre gyakorolt következményei. Ez utóbbiakat az ítéltábla – az elsőfokú bírósággal egyezően – az SZTE szakvéleménye alapján állapította meg, mert dr. Sz. I. és dr. V. T. „magánszakértői véleményeit”, valamint dr. B. I. orvosszakértői véleményét a korábban kifejtett okok miatt nem lehetett bizonyítékként értékelni, a SOTE ebben a körben nem foglalt állást, dr. T. A. szakértő ezzel kapcsolatos megállapításai pedig aggályosak voltak, hiszen e szakértő a felperest személyesen nem vizsgálta meg. Az e körben felhasználható egyetlen szakértői vélemény tehát az SZTE szakvéleménye volt, amelyet nem tett aggályossá az, hogy annak elkészítésében – a SOTE indítványa ellenére – nem működött közre ideggyógyász szakkonzultáns. A felperes sérülésének és következményeinek megítéléséhez ugyanis az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet 16/A. §-a (1) bekezdésének d) és e) pontjai alapján elegendő volt igazságügyi orvostani vizsgálatot végezni, amelyet az SZTE meg is tett. Ennek eredményeként megállapította, hogy a felperes jobb karja és keze a vállsérülés következtében korlátozottan használható, amely összesen 24%-os mértékű egészségkárosodásnak felel meg. Noha a felperes ezzel összefüggésben lelki jellegű hátrányok kialakulásáról is beszámolt, e körben további szakértői vizsgálatot nem kért. Ezért az ítéltábla – az SZTE által bemutatott testi hátrányok mellett – csupán a jobb kar korlátozott használata miatt előállt köztudomású lelki hátrányokat tudta figyelembe venni, amelyek

bekövetkezését az alperes sem tette vita tárgyává (6. sorszámú beadvány 4. oldalának utolsó bekezdése).

[36] Az eset említett körülményeinek – különösen a sértetti közrehatásnak, és a jogsértés sértettre gyakorolt hatásának – tükrében az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj eltúlzott mértékű volt, nem felelt meg ugyanis az egységesség követelményének, azaz annak a jogos társadalmi elvárásnak, hogy a bíróságok a hasonló időpontban bekövetkezett hasonló jellegű immateriális sérelmekért hasonló nagyságrendű pénzbeli kárpótlást ítéljenek meg. Az e körben kialakult bírói gyakorlatot jól példázza a Kúria Pfv.VIII.20.128/2019/6. számú ítélete, amelyik egy 2010-ben bekövetkezett közlekedési baleset sérültjének az ekkor uralkodó ár- és értékviszonyok között, továbbá 30%-os sértetti közrehatás mellett – a pert megelőzően kapott összeggel együtt – 2 850 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg. Ennek során értékelte, hogy a károsult bal kulcscsontja – egy centiméteres rövidülés visszamaradásával és két csontszilánk kitörésével – eltört, a baloldali vállfunkciója jelentősen beszűkült, az egyik bordáját el kellett távolítani, a vállnyakhoz tartozó nagyér és a felső végtagi idegfonat nyomás alá kerülése miatt pedig állandó fájdalom, gyengeség és zsibbadás alakult ki nála. A hasonló ügyekben követett bírói gyakorlatra példa a Győri Ítéltábla Pf.IV.20.245/2017/3. számú ítélete is, amelyik egy 2015-ben elszenvedett, enyhe deformitással és a szorítóerő csökkenésével gyógyult kisujjficam miatt – az ekkor uralkodó ár- és értékviszonyok között – 500 000 Ft sérelemdíjat ítélt meg, figyelembe véve azt is, hogy e sérülés az érintett kéz használatát, az erőteljes marokfogást csupán kis mértékben akadályozza.

[37] Jól látható, hogy a felperes a felhívott kúriai ítéletben foglalt károsultnál enyhébb sérüléseket szenvedett, és nagyobb mértékben közre is hatott az őt ért sérülések bekövetkezésében, ez pedig azzal a következménnyel járt, hogy nagyságrendileg kisebb kárpótlásra tarthatott igényt. Az említett ítéltáblai ítéletben foglalt károsultnál ugyanakkor súlyosabb sérülései lettek, de jelentősebben közre is hatott azok bekövetkezésében, amely miatt összességében nagyobb kárpótlást követelhetett. Mindezeket és az eset említett körülményeit mérlegelve az ítéltábla a felperest megillető sérelemdíjat 1 000 000 Ft-ra szállította le, ez állt ugyanis arányban a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlattal, valamint a sérülés bekövetkezésekor uralkodó ár- és értékviszonyokkal. Erre tekintettel a felperes alap nélkül követelte a megítélt sérelemdíj felemelését, az alperes pedig a sérelemdíj ezt meghaladó leszállítására nem tarthatott igényt.

[38] A részben megváltoztatott érdemi döntés eredményeként megváltozott az elsőfokú pernyertesség aránya. Ennek meghatározása során az ítéltábla a felperes eredeti keresetét vette alapul, amelynek perértéke 14 228 120 Ft volt (sérelemdíj: 10 000 000 Ft, gondozás 702 000 Ft, háztartási kisegítés 12 hó X 61 000 Ft, azaz 732 000 Ft, kerti kisegítés 12 hó X 20 000 Ft, azaz 240 000 Ft, közlekedés 12 hó 11 250 Ft, azaz 135 000 Ft, kíséret 160 000 Ft, ételmezés 60 000 Ft, gyógyszer 12 hó X 10 000 Ft, azaz 120 000 Ft, uszoda 12 hó X 12 000 Ft, azaz 144 000 Ft, keresetveszteség 12 hó 161 260 Ft, azaz 1 935 120 Ft). Ehhez képest a felperes keresete 1 000 000 Ft perérték erejéig lett eredményes, amely 7%-os elsőfokú pernyertességnek felel meg, így az alperes elsőfokon 93%-ban nyert pert.

[39] Az elsőfokú eljárás során a felek a jogi képviselőik díját előlegezték meg, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-ának (2) bekezdése alapján 626 844 Ft-ban határozta meg. Erre a felperes esetében

felszámította az ügyvédi tevékenységet terhelő általános forgalmi adót [R. 4/A. §-ának (1) bekezdése], így a felperes oldalán 796 092 Ft perköltséget számolt el, amelyből a pernyertességének arányában 7%, azaz 55 726 Ft megtérítését követelhette. Az alperest ugyanakkor a jogtanácsosa képviselte, így az általa előlegezett 626 844 Ft perköltségre nem kellett általános forgalmi adót felszámítani. Ebből az összegből a pernyertességének arányában 93%, azaz 582 965 Ft megtérítésére tarthatott igényt. Az ítéltábla az egymással szemben fennálló perköltségigények összevezetése után a felperest kötelezte arra, hogy fizessen meg az alperesnek 527 239 Ft elsőfokú perköltséget [Pp. 83. §-ának (2) bekezdése].

[40] Az elsőfokú eljárás során feljegyzett 853 700 Ft kereseti illetékből a felperes a pervesztességének arányában 93%-ot, azaz 793 941 Ft-ot köteles az állam részére megfizetni, a fennmaradó illetékrészt pedig az illetékmentes alperes helyett az állam viseli [Pp. 83. §-ának (2) bekezdése, 102. §-ának (1) és (6) bekezdése].

[41] A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján – a rendelkező részben írt módon – részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[42] A felperes 5 000 000 Ft perértékű fellebbezése alaptalannak, az alperes 5 000 000 Ft perértékű fellebbezése pedig 4 000 000 Ft erejéig alaposnak bizonyult, így a másodfokú eljárás során a felperes 10%-ban, az alperes pedig 90%-ban lett pernyertes. Erre tekintettel az alperes tiszta pernyertességének perértéke 8 000 000 Ft volt, amely után az alperes a jogi képviselőjének munkadíját előlegezte meg. Ennek összegét az ítéltábla az R. 3. §-ának (2) és (6) bekezdései alapján 100 000 Ft-ban határozta meg, ez állt ugyanis arányban az alperes jogi képviselője által kifejtett tevékenységgel, aki a másodfokú eljárás során túlnyomórészt az elsőfokon megtett nyilatkozatait ismételte meg. Ezen perköltséget a felperes köteles megfizetni az alperes részére [Pp. 83. §-ának (2) bekezdése].

[43] A másodfokú eljárás során feljegyzett 800 000 Ft fellebbezési illetékből a felperes a pervesztességének arányában 90%-ot, azaz 720 000 Ft-ot köteles az állam részére megfizetni, a fennmaradó illetékrészt pedig az illetékmentes alperes helyett az állam viseli [Pp. 83. §-ának (2) bekezdése, 102. §-ának (1) és (6) bekezdése].

Debrecen, 2023. szeptember 7.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró